

İzlanda'da Bir Yanardağ

Eyjafjallajökull!.. Hiç bu sözcüğü duydunuz mu? Bu, İzlanda'nın güneyinde yer alan bir buzulun adı. Sözcüğün Türkçe okunuşu da "eyyafyallayökül". Eyjafjallajökull, koni şeklinde bir buzul. Ancak çoğu kişi onu yanardağ zannediyor. Bunun nedeni, bu buzulun altında bulunan yanardağın uzun bir sessizlikten sonra 20 Mart 2010'da patlaması. Aslında patlama biliminsanları için sürpriz değildi. Çünkü patlamadan

önce bölgede oluşan çok sayıda deprem, yeraltında bir hareketlilik olduğunun habercisiydi. İlk patlamadan sonra yer yüzeyinde bir yarık oluştu. Yarıktan yaklaşık 1000°C sıcaklıkta lavlar fışkırmaya başladı. Bu nedenle bölgede yaşayan insanlar bir süreliğine evlerini boşalttı. 14 Nisan'da ikinci bir patlama oldu. İlk patlamada lavlar dışarı fışkırmıştı. Bu kez öyle olmadı. Buzul altında kalan lavlar buzulu eritti. Ancak

Yanardağlar Neden Patlar?

Yanardağlar, yerkürenin iç katmanlarında bulunan erimiş kayaçlarla bağlantısı olan dağlardır. Bu erimiş kayaçlara "magma" denir. Magmada çözünmüş gazlar da bulunur. Tıpkı sodada gaz bulunması gibi. Ayrıca magma, yeraltında çok büyük basınç altındadır. İşte magmada bulunan çözünmüş gazların basıncı, yeraltındaki bu basınçtan daha büyük olursa yanardağlar patlar ve lavları havaya püskürtür.

Yanardağ Patlıyor!

hemen ardından lavlar hızla soğumaya başladı. Bu olay sonucunda, kül ve cam parçacıkları içeren bir kül bulutu ortaya çıktı. Kül bulutu patlamanın etkisiyle havada yükselirken içindeki parçacıklar arasında sayısız çarpışmalar gerçekleşti. Her bir çarpışma, durgun (statik) elektrik üretimine yol açtı. Bu da yıldırımların oluşmasına neden oldu. Arka plandaki fotoğrafta gördüğünüz yıldırımlar bu şekilde ortaya çıktı.

Rüzgârın etkisiyle Avrupa kıtasının içlerine kadar gelen kül bulutu nedeniyle uçuşlar iptal edildi. Çünkü kül bulutu hem görüş mesafesini düşürür hem de uçak motorlarının içine girip burada erir. Bu da motorların bozulmasına yol açabilir. Eyjafjallajökull buzulunun altındaki yanardağ etkinliklerine hâlâ devam ediyor. Uzmanlar, bu etkinliklerin ne zaman biteceği konusunda bir yorumda bulunamıyor.

Gizem Karlılar